

Paarden op een gezonde manier op blote voeten laten lopen is de specialisatie van Klaas Feuth. De hoefspecialist heeft vele jaren ervaring en kijkt tijdens zijn werk niet alleen naar de voeten van het paard, maar naar de algehele gezondheid en leefomgeving van ieder individueel dier. In dit eerste artikel van zijn hand gaat hoefspecialist Klaas Feuth in op een vraag die veel paardeneigenaren bezighoudt: 'beslaan of bekappen?'

Beslaan of Bekappen

'Bekappen als het kan, beslaan als het moet' iedere paardeneigenaar wil het beste voor zijn paard. Wanneer de vraag 'beslaan of bekappen?' rijst, laat de paardenhouder zich informeren door zijn hoefsmid. Recentelijk afgestudeerde hoefsmiden zullen vanuit hun opleiding het advies geven: 'bekappen als het kan, beslaan als het moet'. Maar wanneer kan een paard op blote voeten lopen? En wanneer moet een paard op ijzers worden gezet? Om deze vraag goed te beantwoorden is kennis vereist over de evolutie van het paard, zijn leefomgeving en de functie van zijn hoeven.

Het paardenleven anno nu

Het paard is het resultaat van miljoenen jaren evolutie. Tijdens die evolutie is de 'bouwtekening' van het paard voortdurend aangepast en verbeterd. Wanneer we kijken naar deze lange evolutieperiode, zien we dat mensen zich pas een korte tijd bemoeien met hoe paarden eruit zien (fokkerij) en hoe hun leefomgeving is ingericht (huisvesting, voeding, hoefverzorging). Deze menselijke bemoeienis is de bouwtekening van het paard op bepaalde vlakken niet ten goede gekomen (denk aan zogenaamde ras specifieke problemen). Bovendien zijn de omstandigheden waarin gedomesticeerde paarden leven vele malen verslechterd.

Het paard heeft van nature een drijfveer van levensbelang om veel te bewegen: het vergaren van voedsel en water. Het lichaam van het paard is gebouwd op het afleggen van vele kilometers op verschillende (harde) ondergronden. In contrast met de natuurlijke leefwijze van het paard zet de huidige paardeneigenaar zijn paarden in stallen met een lekker zachte bodem, rijdt zijn paarden op superbodems en laat de dieren een half uur per dag in een stapmolen lopen. Daarnaast geeft hij zijn paarden hun dagelijkse portie voeding verdeeld over één à enkele maaltijden per dag. De rest van de dag staat het paard te staan.

Kiezen voor hoefbeslag

Ik ben van mening dat beslaan niet alleen onnodig, maar ook ongezond is voor het paard. Veel genoemde redenen om te kiezen voor hoefijzers zijn: overmatige slijtage door het rijden op verharde wegen; de verbetering van gangen en stand; gevoeligheid en de mogelijkheid om kalkoenen in te draaien en het paard op scherp te zetten. Als hoefspecia-

list kan ik al deze argumenten allemaal van tafel vegen:

Overmatige slijtage

Veel hoefsmiden en ruiters denken dat een paard op de hoofwand hoort te lopen. Onderzoek wijst echter uit dat dit niet klopt. De hoofwand heeft een meedragende functie maar vervult deze rol zeker niet alleen. Gezonde hoeven van hoefdieren hebben een korte hoofwand die ervoor zorgt dat andere delen van de voet, zoals de zool, ook mee kunnen dragen. Wordt de hoofwand te lang dan doet moeder natuur alle mogelijke moeite om het te lange gedeelte kwijt te raken. Dit uit zich in hoefscheuren, brokkelen, maar ook het zogenaamde 'flaren': de hoofwand buigt dan van de hoof af zodat de zool meer mee kan dragen. De straal zorgt er vervolgens voor dat de hoof niet verder slijt dan nodig is.

Verbetering van gang

Hoewel paarden soms beter lijken te gaan lopen met ijzers kan men de gang nooit helemaal positief beïnvloeden. Tijdelijk zal het paard door het extra gewicht misschien wat meer knie actie vertonen. De bewegingen zouden zich ook kunnen verruimen na het beslaan, als het paard leed onder overgevoelige hoeven.

Het paard heeft een zeer precieze, voor een prooidier noodzakelijke controle over zijn lichaam en benen. Sla je een hoefijzer onder de voet dan wordt deze natuurlijke controle direct sterk verminderd. Het in vergelijking tot de hoof enorme gewicht van het ijzer geeft sterke centrifugaalkrachten bij het zwaaien van de benen, waardoor de voeten anders neerkomen dan het paard 'berekend' had. Daarnaast verliest een paard op hoefijzers alle gevoel met waar en hoe hij zijn voeten neerzet, doordat zijn voeten geen contact meer met de bodem kunnen maken. De natuurlijke schokdemping van de paardenvoet wordt door een ijzer volledig teniet gedaan, waardoor de gewrichten van sportpaarden eerder aan slijtage lijden. Tenslotte hoort een paardenvoet zich, net als een mensenvoet, behoorlijk af te wikkelen. Met een onbeweeglijk hoefijzer eraan vast is een normale afwikkeling van de hoof haast onmogelijk.

Verbetering van stand

De stand kan zeker met beslag beïnvloed worden, echter meestal niet in positieve zin en zeker niet voor een langere periode. Wanneer een paard beslagen is, slijt de hoof niet meer zoals hij van nature zou doen. De hoofwand kan

door het ijzer niet meer slijten in de toon, zodat de enige mogelijkheid van slijtage bestaat in de verzenen. Daar bevinden zich geen hoefnagels en kan de hoefwand over het ijzer bewegen. Dit resulteert in een standverandering gedurende de beslagperiode. De stand van het paard zal na acht weken met ijzers dus anders zijn dan hoe de hoefsmid het paard op ijzers gezet heeft. Het is daarom onmogelijk om met ijzers een stand te verbeteren en ervoor te zorgen dat de stand zo blijft, tenzij de hoefsmid wekelijks het beslag vernieuwt (de hoef wordt dan echter tot een heuse gatenkaas).

Gevoeligheid

Een paard heeft gevoel in zijn hoeven. Zo weet hij waar hij zijn voeten veilig neer kan zetten. Het is echter niet goed als een paard overgevoelige hoeven heeft en pijn heeft bij elke stap die hij zet.

Die overgevoeligheid wordt nooit (zoals velen denken) veroorzaakt door een te korte hoefwand of door het niet dragen van ijzers, maar vindt altijd zijn oorsprong in de kwaliteit van de inwendige hoefstructuren. Zo kan het zijn dat de hoeflederhuid slecht is, bijvoorbeeld door vergiftiging of slechte voeding. Ook kan de zool te dun zijn (de hoefsmid kan te veel zoolmateriaal weggehaald hebben) of het straalkussen kan onderontwikkeld zijn, vaak door een gebrek aan druk op de straal, bijvoorbeeld als gevolg van het beslaan. Daarnaast kunnen de collaterale hoefgewrichtsbanden pijnlijk zijn door een slechte hoefbalans en ga zo maar door. In veel gevallen zal het beslag ervoor zorgen dat de pijn verlicht wordt, bijvoorbeeld bij een gevoelige zool. De zool zal door het ijzer de grond niet meer raken waardoor overgevoeligheid niet meer opspeelt. Daarnaast verslechtert beslag de doorbloeding van de hoef, waardoor de pijn ook minder wordt. Het lijkt een oplossing, maar de oorzaak van het probleem wordt met deze aanpak volledig genegeerd. Er zijn bovendien ook andere, vaak betere, oplossingen als hoefschoenen of kunststof hoefbescherming, maar hierover in een later artikel meer.

De mogelijkheid kalkoenen in te draaien

In de blote hoef kunnen geen stiftgaten geboord worden. De onbeslagen hoef bezit echter van nature voldoende eigenschappen om zonder kalkoenen prima te functioneren. Een hoef is gebouwd om te zorgen voor optimale grip en afzetmogelijkheden, om te allen tijde direct weg te kunnen sprinten bij een aanval van een roofdier. Een in balans lopend paard (zoals dat in de dressuur hoort) zal, ook op een gladde grasmat, niet gaan glijden.

Conclusie

Beslag biedt zelden een permanente oplossing. Beslag kan gebruikt worden, maar er zal altijd gekeken moeten worden hoe de hoefgezondheid van het paard te optimaliseren is, waardoor het paard weer in staat is op blote voeten te lopen. Hoefbeslag kan verlichting bieden maar neemt zeker de oorzaak van het probleem niet weg, het pakt slechts een gevolg aan. In mijn werk ga ik ervan uit dat het juist van belang is om naar de oorzaak te zoeken en deze aan te pakken. Dit leidt uiteindelijk tot een gezonder paard en is kostenbesparend voor de eigenaar.

Hoefspecialist Klaas Feuth
www.hoefgezondheid.nl

Paarden in een natuurlijke leefomgeving.

Hoef van een wilde mustang.

Door Klaas bekapte hoef

Heeft u een vraag of wilt u reageren op dit artikel? Dat kan door een e-mail te sturen naar de redactie van Hippiisch Zuid Nederland op redactie@hippischzuidnederland.nl

